

A KÖZBESZERZÉSI HATÓSÁG LEGFRISSEBB ÁLLÁSFOGLALÁSAI

Dr. Kiss-Kaszás Ágnes Roxán, vezető jogi tanácsadó, Közbeszerzési Hatóság
DOI: 10.37371/KEP.2024.9.1

A Közbeszerzési Hatóság állásfoglalások formájában ad felvilágosítást a közbeszerzési eljárásokban résztvevő jogalkalmazók számára a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) és kapcsolódó végrehajtási rendeleteinek alkalmazásával összefüggő általános jellegű megkeresésekre.

Alábbiakban a Kbt. alkalmazásával összefüggő kérdésekre adott válaszainkat rendeztük sorrendbe, bízva abban, hogy iránymutatásaink nem csak a kérdésfeltevőknek, hanem valamennyi Olvasónknak hasznos információkkal szolgálnak.

Felhívjuk Tisztelt Olvasóink figyelmét, hogy a közbeszerzésekre irányadó jogszabályok alkalmazásával kapcsolatos döntések meghozatala mindenkor a közbeszerzési eljárások résztvevőinek joga és felelőssége. Hangsúlyozzuk továbbá, hogy az állásfoglalásokban megfogalmazott véleményeknek jogi ereje, kötelező tartalma nincsen.

1. kérdés

A Kbt. tárgyi hatálya alóli kivételi körbe tartozó beszerzések becsült értékét figyelembe kell-e venni a Kbt. tárgyi hatálya alá tartozó beszerzések Kbt. 19. § (3) bekezdése szerinti becsült értékének megállapítása során? E tekintetben van-e különbség a Kbt. 9. § és a Kbt. 111. § szerinti kivételi körbe tartozó beszerzések között?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A részekre bontási tilalom hatálya alá tartozó beszerzések esetében csak azoknak a beszerzéseknek az értéke nem része a Kbt. 19. § (3) bekezdése szerint megállapítandó becsült értéknek, amelyek az uniós eljárásrend alóli kivételi körbe tartoznak. Ezen esetkört meghaladóan a becsült értéket mindig valamennyi részekre bontási tilalom hatálya alá eső beszerzés becsült értékére figyelemmel kell meghatározni tekintet nélkül arra, hogy az érintett beszerzések a Kbt. 111. § szerinti kivételi körbe tartoznak-e vagy sem.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A részekre bontási tilalom, valamint a kapcsolódó jogszabályi előírások értelmezését az alábbi útmutató megállapításai segítik:

- *A Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács útmutatója a becsült érték számítása, a részekre bontás tilalma és a beszerzési igények mesterséges egyesítése tárgyában* (2021.09.30., a továbbiakban: Útmutató)

Az Útmutató kimondja, hogy akkor valósul meg a részekre bontás, ha az ajánlatkérő egy több szerződésből álló egységes közbeszerzés esetében az egyes szerződések értékét külön-külön veszi figyelembe a becsült érték megállapításakor, és ennek eredményeként az egyes közbeszerzési eljárásokat nem a magasabb érték szerint alkalmazandó eljárási szabályok szerint folytatja le, vagy mellőzi a Kbt. alkalmazását. A részekre bontás tehát a becsült érték számításához kapcsolódó jogsértés. Az erre vonatkozó tilalmat rögzíti a Kbt. 19. § (3) bekezdése.

Azon beszerzések értékét, amelyek az uniós eljárásrend alóli kivételi kör részeként értékhatártól függetlenül mentesülnek a közbeszerzési kötelezettség alól (ideértendők a Kbt. 9. § szerinti beszerzések), nem szükséges figyelembe venni más beszerzések becsült értékének számításánál, de a nemzeti eljárásrend alóli kivételekhez tartozó beszerzések becsült értékét a Kbt. 19. § (3) bekezdésében rögzítettek figyelemmel kell megállapítani. A Kbt. 111. § szerinti kivételi rendelkezések alkalmazhatósága nem alapozza meg a Kbt. 19. § (3) bekezdés által nevesített módon összekapcsolódó beszerzések részekre bontását.

Amennyiben a részekre bontási tilalom hatálya alá tartozó beszerzési igény(ek) egy része a Kbt. 111. § szerinti kivételi körbe tartozik, a Kbt. 111. § szerinti beszerzési igény becsült értéke növeli annak a kivételi körbe nem tartozó beszerzési igénynek a becsült értékét, amelyre vonatkozóan fennáll a részekre bontás tilalma. Kiemel-

lést érdemel az is továbbá, hogy a Kbt. 111. § szerinti kivétel alkalmazhatóságát is az együttesen kezelt becsült értékek megfelelően kell megítélni. Így tehát a Kbt. 111. § szerinti kivételi körbe tartozó beszerzési igény becsült értékével növelt összeg lesz a kivételi körbe nem tartozó, de a részekre bontás tilalma alá eső további beszerzési igények becsült értéke a Kbt. 16-19. § rendelkezéseinek megfelelően. Ennek a növelt összegű becsült értéknek az alapján szükséges meghatározni, hogy a Kbt. 111. § szerinti, meghatározott mértékű becsült értékű beszerzési igény kivételi körbe tartozik-e, ha igen, akkor köteles-e az ajánlatkérő közbeszerzési eljárást lefolytatni a kivételi körbe tartozó beszerzési igénye vonatkozásában.

2. kérdés

A Kbt. 19. § rendelkezései szerinti részekre bontási tilalom hatálya alá tartozik-e az ajánlatkérő versenyzetési eljárásban (közbeszerzési eljárásban vagy közbeszerzésnek nem minősülő beszerzési eljárásban) beszerzett szolgáltatásmegrendelésének értéke a Kbt. 9. § (1) bekezdés h) és i) pontja szerinti jogi személytől azonos tárgyban megrendelt beszerzés értékével?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Azon szolgáltatások, amely szolgáltatásokat a Kbt. 9. § (1) bekezdés h) és i) pontja szerinti kivételi körre alapított beszerzések eredményeként az in-house szervezetek végeznek a felettük kontrollt gyakorló ajánlatkérő részére, az ajánlatkérő további beszerzéseit érintően nem képezik a Kbt. 19. § (3) bekezdése szerint számított becsült érték alapját.

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint abban az esetben, ha a kontrollt gyakorló ajánlatkérő és a Kbt. 9. § (1) bekezdés h) és i) pont alapján kontrollált in-house szervezete közös beszerzési igényt valósít meg, akkor az egységes beszerzési igényre tekintettel a különböző ajánlatkérők beszerzéseit nem lehet részekre bontani. Abban az esetben azonban, ha különböző ajánlatkérők beszerzési igénye között nem áll fenn műszaki, gazdasági funkcionális egység, tehát nem ugyanazon közvetlen cél megvalósítására irányuló szolgáltatásmegrendelésről van szó, akkor a különböző ajánlatkérők beszerzéseit részekre bonthatók.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

Mivel a Kbt. 9. § (1) bekezdés h) és i) pontja szerinti in-house szerződések értékhatártól függetlenül mentesülnek a közbeszerzési kötelezettség alól, nem kell vizsgálni a Kbt. 19. § (3) bekezdése alapján azt, hogy e szerződések az in-house szervezetek felett kontrollt gyakorló ajánlatkérő más szerződéseivel a részekre bontás tilalmának a hatálya alá tartoznak-e.

A Kbt. 19. § (3) bekezdésének előírásai a közbeszerzési eljárás (egybetartozó beszerzési igény) szempontjából határozzák meg a részekre bontás tilalmi szabályait, nem pedig az ajánlatkérők szemszögéből. Abban az esetben, ha a közbeszerzési eljárást egy ajánlatkérő bonyolítja le és kizárólag az ő beszerzési igényéről beszélhetünk, akkor a részekre bontás tilalmi szabályokat ezen ajánlatkérő többi beszerzése tekintetében szükséges vizsgálni és nem szükséges az ajánlatkérővel in-house viszonyban lévő szervezetek beszerzéseivel összevetni. Abban az esetben azonban, ha több ajánlatkérő (pl. egy kontrollt gyakorló és a kontrollált in-house szervezete) közösen kívánja kielégíteni az egységes beszerzési igényét, akkor ez a beszerzés nem bontható jogszerűen részekre.

3. kérdés

3.1. Milyen feltételekkel vonhat be alvállalkozó(ka)t a Kbt. 5. § (1) bekezdés d) pontja szerinti ajánlatkérő (a továbbiakban: in-house szervezet) a Kbt. 9. § (1) bekezdés h) vagy i) pontja alapján közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül kötött szerződés (a továbbiakban: in-house szerződés) teljesítésébe?

3.2. Milyen jogkövetkezményekkel jár, ha az in-house szervezet jogsértő módon von be alvállalkozót az in-house szerződés teljesítésébe?

3.3. Szükséges-e bejelenteni a Közbeszerzési Hatóság által vezetett ajánlatkérői nyilvántartásba azt az in-house szervezetet, amelyik kizárólag a Kbt. 5. § (1) bekezdés d) pontja alapján minősül ajánlatkérőnek?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

3.1. A jogalkotó az in-house szerződéseket érintően nem korlátozza az alvállalkozók bevonásának mértékét, azonban a közbeszerzési értékhatárt elérő értékű alvállalkozói teljesítésre vonatkozó szerződéseket a Kbt.

szabályai szerint fennálló közbeszerzési kötelezettségre figyelemmel, a Kbt. vonatkozó előírásait alkalmazva kötheti meg az in-house szervezet.

3.2. Közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzése esetén a Kbt. 148. § (1) bekezdése alapján hivatalból vagy kérelemre indulhat a Közbeszerzési Döntőbizottság jogorvoslati eljárása. Ennek eredményeként – a hivatkozott jogsértés megállapítása esetén – a Közbeszerzési Döntőbizottság bírságot szab ki a Kbt. 165. § (6) bekezdés a) pontjának megfelelően, és a Kbt. 145. § (3a) bekezdése alapján dönt a közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzésével kötött szerződés semmisségéről, illetve arról, hogy jogsértés miatt semmis szerződés esetén a szerződés érvénytelenségével kapcsolatos jogkövetkezmények alkalmazása körében az eredeti állapot helyreállítható-e.

3.3. Az in-house szervezetek abban az esetben is kötelesek eleget tenni a Kbt. 26. § (1) bekezdése szerinti értesítési kötelezettségüknek, ha kizárólag a Kbt. 5. § (1) bekezdés d) pontja alapján minősülnek ajánlatkérőnek.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 5. § (1) bekezdés d) pontja szerint a Kbt. 9. § (1) bekezdés h) és i) pontja szerinti in-house szervezetek a Kbt. hatálya alá tartozó ajánlatkérőnek minősülnek. Ebből következően a szerződéseikre ugyanazok a szabályok vonatkoznak, mint bármelyik másik ajánlatkérő szerződéseire, így a közbeszerzési értékhatárt meghaladó értékű szerződéseikre, akkor is, ha a kontrollt gyakorló ajánlatkérővel kötendő szerződés teljesítése érdekében szükséges alvállalkozói szerződésről van szó, a Kbt. szabályait kell alkalmazni.

Ha a Kbt. 15. § (1) bekezdése szerinti értékhatárt a szerződés értéke nem éri el, nem szükséges közbeszerzési eljárást lefolytatni. Ezzel kapcsolatban a Közbeszerzési Hatóság felhívja a figyelmet arra, hogy az in-house szervezeteknek – más ajánlatkérőkhöz hasonlóan – a Kbt. 19. § (3) bekezdésében meghatározott, részekre bontási tilalomra vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően kell a beszerzéseik becsült értékét meghatározniuk. A Kbt. 5. § (1) bekezdése szerinti – kontrollt gyakorló – ajánlatkérő és az in-house szervezet egységes beszerzési igényének fennállásakor az alvállalkozói szerződés megkötése során az in-house szervezetnek a Kbt. 19. § vizsgálata kapcsán a Kbt. 5. § (1) bekezdése szerinti –

kontrollt gyakorló – ajánlatkérő beszerzésének értékét is figyelembe kell vennie a beszerzése becsült értékének megállapítása során.

Amennyiben a szerződés tárgya, értéke, illetve a szerződést megkötni kívánó szervezet a Kbt. hatálya alá tartozik, és a beszerzés értéke eléri a vonatkozó közbeszerzési értékhatárt, akkor a szerződés megkötése érdekében közbeszerzési eljárást kell lefolytatni. A Kbt. hatálya alóli kivételeket a Kbt. 9-14. §-ai és a Kbt. 111. §-a tartalmazza.

A közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzésével kötött szerződés – a Kbt. 137. § (2)-(3) bekezdéseiben rögzített esetek kivételével – semmis. Ennek megállapítása a Közbeszerzési Döntőbizottság hatáskörébe tartozik. Amennyiben a Közbeszerzési Döntőbizottság úgy dönt, hogy a közbeszerzési eljárás mellőzésével kötött szerződés a Kbt. 137. § (3) bekezdése alapján nem semmis, a Kbt. 165. § (7) bekezdése által meghatározott bírságon kívül további bírság kiszabására is sor kerül a Kbt. 165. § (7a) bekezdése alapján. A Kbt. 165. § (7b) bekezdése értelmében ugyanez a helyzet akkor is, ha a Közbeszerzési Döntőbizottság azt állapítja meg, hogy a közbeszerzési eljárás mellőzésével kötött szerződés esetében az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása körében az eredeti állapot már nem állítható helyre. A Kbt. 165. § (7), (7a) és (7b) bekezdései szerinti bírság törvényi maximuma mindegyik esetben a jogsértéssel érintett szerződés értékének 15%-a.

A jogalkotó a Kbt. 5. § (1) bekezdés d) pontja szerinti ajánlatkérőket nem mentesíti a Kbt. 26. § (1) bekezdése szerinti kötelezettség alól, így az in-house szervezetek is kötelesek a Kbt. hatálya alá tartozásáról, valamint az adataikban bekövetkezett változásról a Közbeszerzési Hatóságot értesíteni a Kbt. hatálya alá kerülésétől, illetve a változástól számított harminc napon belül. A Közbeszerzési Hatóság által a Kbt. 26. § (2) bekezdése alapján vezetett ajánlatkérői nyilvántartásban a Kbt. 5. § (1) bekezdés d) pontja szerinti ajánlatkérők is szerepelnek.

4. kérdés

Helyes-e az az értelmezés, amely szerint a Kbt. 9. § (8) bekezdés l) pontjában szereplő CPV kódokkal jelölt szolgáltatások akkor tartoznak a Kbt. hatálya alá, ha a Kbt. 9. § (8) bekezdés l) pontja szerinti alkivételi kör valamennyi törvényi feltétele teljesül?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Kbt. 9. § (8) bekezdés 1) pontja szerinti alkivételi esetkörök konjunktív feltételek, amelyeknek egyszerre kell fennállni ahhoz, hogy a beszerzés a Kbt. hatálya alá tartozzon.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

Amennyiben teljes mértékben az ajánlatkérő fizeti meg a szolgáltatás ellenértékét, és rajta kívül másik jogi személy nem hasznosítja a K+F tevékenység eredményét, már nem alkalmazható a Kbt. 9. § (8) bekezdés 1) pont szerinti kivételi kör.

A beszerzés tehát a Kbt. 9. § (8) bekezdés 1) pontja szerinti kivételi körbe tartozik, ha a tárgy szerinti CPV kódok megfelelnek a hivatkozott jogszabályi előírásnak, és ezen elengedhetetlen kitévelen felül teljesül az alábbi feltételek közül legalább az egyik:

- a beszerzés eredményét nem kizárólag az ajánlatkérő hasznosítja,
- a beszerzést nem kizárólag az ajánlatkérő finanszírozza.

A szolgáltatást nem kizárólag az ajánlatkérő fizeti különösen akkor, ha a szerződés ellenszolgáltatása üzleti forrásokból történő társfinanszírozással történik. Az uniós forrásból való finanszírozás nem minősül üzleti forrásnak, így az európai uniós támogatásból finanszírozott szerződések akkor tartozhatnak a Kbt. 9. § (8) bekezdés 1) pontjának a hatálya alá, ha a kutatás-fejlesztés eredményét nem kizárólag az ajánlatkérő hasznosítja. Az üzleti társfinanszírozás elvárt mértékét a jogalkotó nem határozta meg, azonban annak aránya nem irányulhat a közbeszerzési kötelezettség - jogsértő - megkerülésére.

Amennyiben a kutatási és fejlesztési szolgáltatások eredményének felhasználási módja nem alkalmas arra, hogy a kutatás-fejlesztési eredményeket az ajánlatkérőn kívül más szervezet is teljes egészében megismerhesse és hasznosíthassa, hasznot szerezzen saját tevékenysége során, a felhasználási mód természetéből következően megvalósul a Kbt. 9. § (8) bekezdés 1) pontja szerinti azon alkivételi kör, mely szerint a kutatási és fejlesztési szolgáltatások eredményét kizárólag az ajánlatkérő hasznosítja tevékenysége során.

5. kérdés

5.1. A Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság (a továbbiakban: KEF) által kötött keretmegállapodás alapján versenyújranyitást vagy írásbeli konzultációt bonyolító ajánlatkérő - az Elektronikus Közbeszerzési Rendszerben (a továbbiakban: EKR) rendelkezésre álló választható funkciógombok szerint - dönthet arról, hogy a keretmegállapodás alapján lefolytatott eljárások vonatkozásában az eljárás eredményéről szóló tájékoztató hirdetménnyel (a továbbiakban: eredménytájékoztató hirdetmény) történő közzétételét kezdeményezi, vagy azt hirdetmény feladása nélkül rögzíti az EKR-ben. (A kapcsolódó, EKR-en kívül bonyolított eljárásokra vonatkozó eljárási cselekmény: Tájékoztató az eljárás eredményéről / PETE010 eljárási cselekmény.) Az EKR leírt működése megfelel-e a vonatkozó jogszabályi előírásoknak figyelemmel a Kbt. 37. § (1) bekezdés h) pontjában, a Kbt. 37. § (2) és (4) bekezdésében, a Kbt. 104-105. §-ban és a központosított közbeszerzési rendszerről, valamint a központi beszerző szervezet feladat- és hatásköréről szóló 168/2004. (V. 25.) Korm. rendelet (a továbbiakban: KEF rendelet) 28. §-ban rögzített előírásokra?

5.2. A központi beszerző szerv által kötött keretmegállapodás alapján lefolytatott versenyújranyitást vagy írásbeli konzultáció esetében az eredménytájékoztató hirdetményt kinek szükséges feladni? A központi beszerző szervek, a bonyolító ajánlatkérőnek, vagy esetleg mindkét felet terheli a hirdetményfeladási kötelezettség?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

5.1. Az ajánlatkérőnek az EKR funkcióit az azok háttérében álló jogszabályi előírásoknak megfelelően kell használnia.

5.2 Közbeszerzési jogi szempontból fontos, hogy minden megkötött közbeszerzési szerződésről eredménytájékoztató hirdetmény kerüljön közzétételre akár a Kbt. 37. § (2) bekezdése szerint, akár a Kbt. 37. § (4) bekezdése alapján. Ennek a közzétételi előírásnak nem felel meg, ha a hirdetmény csak rögzítésre kerül az EKR-ben.

A központi beszerző szerv által kötött keretmegállapodás alapján lefolytatott beszerzések esetében az eredménytájékoztató hirdetmény feladásának kötelezettsége vagy a központi beszerző szervet vagy a beszerzést megvalósító ajánlatkérőt terheli figyelemmel a Kbt. 31. § (5) bekezdésére. Adott beszerzés vonatkozásában ele-

gendő, ha az egyik fél kezdeményezi az eredménytájékoztató hirdetmény közzétételét.

A KEF által kötött keretmegállapodások alapján indított eljárásokról szóló eredménytájékoztató hirdetményt a KEF teszi közzé figyelemmel a KEF rendelet 28. § (1) bekezdésében foglaltakra.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

Az EKR a PETE010 eljárási cselekmény vonatkozásában a „Rögzítés kész” funkciógombbal azon esetekben biztosítja az eljárás eredményéről szóló adatok rögzítését, amikor ezzel kapcsolatban eredménytájékoztató hirdetmény feladása nem szükséges, a „Hirdetmény feladása” funkciógomb választásával pedig a hirdetmény közzétételét lehet kezdeményezni a Közbeszerzési Hatóságnál. [Lásd az „Elektronikus Közbeszerzési Rendszer Felhasználói kézikönyv II. kötet Ajánlatkérők számára Eljárás menedzser modul eljárási cselekményeinek ismertetése” elnevezésű útmutató 11.4 fejezetében leírtakat.]

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a Kbt. 37. § (4) bekezdése elsősorban nem kötelezettséget ír elő, hanem egy együttes közzétételi lehetőséget biztosít az ajánlatkérők számára az ott meghatározottak szerint. Ennek megfelelően nem kizárt annak lehetősége, hogy egy, a Kbt. 37. § (4) bekezdésének hatálya alá is tartozó közbeszerzési szerződésről külön kerüljön eredménytájékoztató hirdetmény feladásra a Közbeszerzési Hatóság felé a Kbt. 37. § (2) bekezdése alapján, mely eredménytájékoztatóban szereplő adatokat a Kbt. 37. § (4) bekezdése szerinti negyedéves eredménytájékoztató hirdetményben szerepeltetni már nem szükséges.

A Kbt. 31. § (5) bekezdése vagylagos feltételként említi a keretmegállapodás alapján történő beszerzéseket érintően a hirdetmények közzétételére vonatkozó kötelezettségnek a központi beszerző szerv vagy a beszerzést megvalósító ajánlatkérő általi teljesítését. A KEF által kötött keretmegállapodások alapján indított eljárásokról szóló tájékoztatót tartalmazó hirdetményt a KEF teszi közzé figyelemmel a KEF rendelet 28. § (1) bekezdésében foglaltakra. A KEF rendelet a hatálya alá tartozó keretmegállapodások második részében lefolytatott eljárásokkal – így a versenyújranyitással – kapcsolatos eredménytájékoztató hirdetmények feladását a KEF feladatkörébe utalja, míg az egyes ajánlatkérő intézmények – a KEF rendelet 28. § (2) és (4) bekezdéseinek megfelelően – az ezen eljárásokhoz kapcsoló-

dó adatok, dokumentumok EKR-ben való rögzítésére kötelesek.

Amennyiben nincs jogszabályi előírás arra vonatkozóan, hogy a központi beszerző szervet közzétételi kötelezettség terheli az általa kötött keretmegállapodások alapján bonyolított beszerzésekre vonatkozó eredménytájékoztató hirdetmények feladása vonatkozásában, a hirdetményfeladás konszenzus tárgyát kell, hogy képezze a központi beszerző szerv és az érintett ajánlatkérők között. Általánosságban nem tehető arra megállapítás, hogy valamennyi központi beszerző szerv kötelezettsége lenne az általuk megkötött keretmegállapodások második részében az eredménytájékoztató hirdetmények feladása.

6. kérdés

6.1. *Helyes-e azon értelmezés, miszerint ha a Kbt. 35. § (7) bekezdésre tekintettel a háromtagú konzorciumból az egyik tag hirdetménnyel induló tárgyalásos eljárásban a végső ajánlat megtétele előtt kiválik, a konzorciumban maradó két gazdasági szereplő az eljárásban előírt alkalmassági feltételeknek megfelelően a Kbt. 65. § (7) bekezdése szerint, azaz bármely más szervezet vagy személy kapacitására támaszkodva?*

6.2. *Helyes-e azon értelmezés, miszerint nem sérti a Kbt. rendelkezéseit, ha az egyik konzorciumi tag hirdetménnyel induló tárgyalásos eljárásban a végső ajánlat megtétele előtt a konzorciumból kiválik, és a közbeszerzési eljárás további részében a konzorciumban maradó tagok az eljárásban előírt alkalmassági feltételeknek a kivált gazdasági szereplőre, mint kapacitásnyújtó szervezetre támaszkodva felelnek meg?*

6.3. *Helyes-e azon értelmezés, miszerint a Kbt. 35. § (7) bekezdés szerinti változáshoz az ajánlatkérő hozzájárulásának nincsen szükség?*

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

6.1.-6.2. A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint konzorciumi tag kiválása esetén nincs lehetőség a kivált gazdasági szereplő kapacitást nyújtó szervezetenként történő bevonására a közbeszerzési eljárás további részében figyelemmel arra, hogy a Kbt. 35. § (7) bekezdése értelmében a konzorciumban maradó tagoknak továbbra is meg kell felelni az eljárásban előírt valamennyi alkalmassági feltételnek, tehát a kiválás tényére tekintettel új kapacitást nyújtó szervezet vagy személy nem jelölhető meg.

6.3. A Kbt. 35. § (7) bekezdése szerinti feltételek maradéktalan megvalósulása esetén a konzorciumban maradó tagok a törvény erejénél fogva vehetnek részt a közbeszerzési eljárás további részében, ehhez az ajánlatkérő hozzájárulása nem szükséges.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 35. § (7) bekezdését a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2020. évi CXXVIII. törvény 12. §-a iktatta be a Kbt.-be, melynek a jogalkotói indokolása szerint a módosítás az Európai Unió Bíróságának a C-396/14. sz. ügyben hozott ítéletének következtetéseit jeleníti meg a Kbt.-ben. Az ítélet alapján nem lehet kizárni az olyan változást a közös ajánlattevők csoportjának összetételében, amely egy gazdasági szereplőnek az ajánlattevői konzorciumból való kiesését jelenti akkor, ha a konzorcium többi tagja a kieső tag nélkül is megfelel az alkalmassági követelményeknek és a változás nem vonja maga után a többi ajánlattevő versenyhelyzetének romlását.

Az említett C-396/14. számú ügy alapjául szolgáló eljárásban az EUB kimondta, hogy „[...] egyenlő bánásmód elvét akként kell értelmezni, hogy az ajánlatkérő nem sérti meg ezt az elvet, amikor engedélyezi a korábban az ezen ajánlatkérő által - csoport minőségében - ajánlattételre felhívott vállalkozáscsoportba tartozó két gazdasági szereplő közül az egyik gazdasági szereplő számára, hogy a csoport felbomlását követően e csoport helyébe lépjen, és saját nevében részt vegyen a tárgyalásos közbeszerzési eljárásban, feltéve, hogy bebizonyosodik egyrészt, hogy ez a gazdasági szereplő önállóan megfelel az említett ajánlatkérő által meghatározott követelményeknek, másrészt pedig hogy az említett eljárásban való további részvétele nem vonja maga után a többi ajánlattevő versenyhelyzetének romlását.” [C-396/14. ítélet 48. pont]

A fentiekre tekintettel a Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint konzorciumi tag kiválása esetén a konzorciumban maradó gazdasági szereplők akkor vehetnek részt a közbeszerzési eljárás további részében a Kbt. 35. § (7) bekezdésében rögzített előírásoknak megfelelően, ha új kapacitást nyújtó szervezet vagy személy – így különösen a kivált konzorciumi tag – bevonása nélkül továbbra is megfelelnek az eljárásban előírt valamennyi alkalmassági feltételnek, és az eljárásban való további részvétel nem vonja maga után a többi ajánlattevő versenyhelyzetének romlását.

A konzorciumban maradó gazdasági szereplők saját teljesítéssel, valamint a korábban (azaz a konzorciumi tag kiválását megelőzően) bevont kapacitást nyújtó szervezetekre vagy személyekre támaszkodva felelhetnek meg az eljárásban előírt alkalmassági követelményeknek a közbeszerzési eljárás további részében.

A Kbt. 35. § (7) bekezdése szerinti feltételek maradéktalan megvalósulása esetén a konzorciumban maradó tagok részvételi joga a közbeszerzési eljárás további részében a törvény erejénél fogva biztosított, ehhez az ajánlatkérő hozzájárulása nem szükséges.

7. kérdés

7.1. A Kbt. 81. § (4)-(5) bekezdéseiben foglaltak alkalmazása esetében helyesen jár-e el ajánlatkérő, ha az értékelés során felmerülő hiányosságok vonatkozásában csak az értékelési sorrendben első, vagy az első két helyen álló ajánlattevő részére küld hiánypótlási felhívást? A kérdés által érintett hiányosságok különösen az alábbiak:

- be nem árazott sor a költségvetésben;
- hiányzó műszaki leírás;
- hiányzó termékismertető;
- a Kbt. 62. § (1) bekezdés kb) és kc) pontjaival kapcsolatos nyilatkozatok hiánya.

7.2. A Kbt. 81. § (4)-(5) bekezdéseiben foglaltak alkalmazása esetében helyesen jár-e el ajánlatkérő, ha a Kbt. 76. § (2) bekezdés b) pontja szerinti értékelési szemponttal kiírt közbeszerzési eljárásokban elvárt műszaki megfelelést csak az ajánlatok értékelését követően, az értékelési sorrendben első helyen álló ajánlattevő tekintetében vizsgálja?

7.3. A Kbt. 81. § (4)-(5) bekezdéseiben foglaltak alkalmazása esetében szükséges-e az értékelésre kerülő ajánlati elemek alátámasztottságát minden ajánlatra kiterjedően vizsgálni, vagy elegendő a legkedvezőbb ajánlatok tekintetében? Adott esetben a hatodik helyen lévő ajánlattevő már semmilyen módon nem kerülhet az ajánlatok értékelése során előnyösebb helyzetbe, így esetében a megajánlások hiánypótlás eredményeként történő alátámasztása nem befolyásolja a versenyt és az eljárás eredményét sem.

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

7.1.-7.3. Az ajánlatkérőnek az értékelés körében - az értékelési sorrend felállítását megelőzően - valamennyi ajánlattételi határidőn belül benyújtott ajánlat vonatkozásában meg kell győződnie az értékelési szempontokra tett megaján-

lások megfelelőségéről, alátámasztottságáról, továbbá vizsgálni szükséges az ajánlatok tartalmát és formáját érintően a Kbt. alapelveinek való megfelelőséget is. Elvárás az ajánlati biztosíték rendelkezésre bocsátásának ellenőrzése is, amennyiben ez az adott eljárásban releváns. Az értékelési sorrend felállításához szükséges bírálati cselekményeket (a Kbt. 71. § előírásainak megfelelő hiánypótlási felhívás, felvilágosításkérés, felhívás a számítási hiba javítására) valamennyi érintett ajánlat vonatkozásában el kell végezni, nem csupán a felolvasólapok adatai alapján felállított sorrend első két helyén álló ajánlat esetében.

A 7.1. számú kérdésben foglalt kizáró okokkal kapcsolatos nyilatkozatok hiányára vonatkozó bírálati cselekményekre a Kbt. 81. § (5) bekezdése alapján az értékelést követő bírálati szakaszban, az értékelési sorrendben legkedvezőbb vagy a legkedvezőbb és az azt követő egy vagy több legkedvezőbb ajánlattevő tekintetében kerülhet sor.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 81. § (5) bekezdésének alkalmazása esetében az ajánlatkérő elsőként értékeli a beérkezett ajánlatokat, majd az értékelési sorrendben a legkedvezőbb vagy a legkedvezőbb és az azt követő egy vagy több legkedvezőbb ajánlat tekintetében végzi csak el a bírálatot.

Már az értékelési szakaszban szükséges valamennyi ajánlattételi határidőn belül benyújtott ajánlat vonatkozásában a megajánlások megalapozottságának minden értékelési szempontra kiterjedő vizsgálata. Ennek keretében az ajánlatkérőnek el kell döntenie, hogy az értékelési szempontokra vonatkozó vállalások megfelelően alátámasztásra kerültek-e, és ezzel kapcsolatban valamennyi alátámasztó dokumentum benyújtásra került-e a vonatkozó előírásoknak megfelelően, lényeges továbbá, hogy az értékelési szemponttal kapcsolatos megajánlások tartalmazzanak-e számítási hibát.

Az értékelési sorrend felállítására csak a bírálati cselekmények eredményeként szükség szerint tisztázott és alátámasztott megajánlások alapján kerülhet sor. Ezt a követelményt támasztja az értékelés körében rögzített Kbt. 76. § (13) bekezdés is.

Az ajánlatok felolvasólap szerinti sorrendje önmagában nem határozza meg az ajánlatok értékelési szempont szerinti sorrendjét, mivel az értékelés körében szüksé-

ges bírálati cselekmények eredményeként sor kerülhet a felolvasólapon rögzített megajánlások korrekciójára (adott esetben a számítási hiba javításakor), ami felülírhatja az ajánlatok felolvasólap adataiból következő sorrendjét. Fontos továbbá, hogy nem minden felolvasólapot tartalmazó ajánlat esetében végezhető el az értékelés, az ajánlatkérő az érvénytelenné nyilvánított ajánlatokat az értékelési sorrend megállapításakor nem veheti figyelembe.

A D.344/20/2019. számú döntőbizottsági határozat azt is kimondja, hogy az értékelési szakaszban valamennyi benyújtott ajánlatra kiterjedően szükséges vizsgálni a Kbt. alapelveinek való megfelelőséget is. Az említett ügyben az ajánlatkérő arra hivatkozott, hogy a jogorvoslati eljárás által érintett közbeszerzési eljárásban benyújtott egyes ajánlatok elektronikus másolati példányainak optikai hasonlóságáról csak a jogorvoslati kezdeményezésben szerzett tudomást, azonban e körben felelősség nem terheli, mivel a Kbt. 81. § (5) bekezdés szerint ezen ajánlatok vizsgálatára ajánlatkérő ex-lege nem volt köteles. Hangsúlyozta, hogy a Kbt. kógens szabályai szerint az ajánlatkérő az érintett ajánlatokat nem csupán bíráltni, de megnyitni sem volt köteles az eljárás során. A Közbeszerzési Döntőbizottság az ajánlatkérő hivatkozott érveit nem fogadta el figyelemmel arra, hogy az ajánlatkérőnek az egész eljárás során be kell tartani, illetve tartatani az alapelveket.

Az uniós ellenőrzési gyakorlat értelmében az értékelési sorrend megállapítása előtt az ajánlati biztosíték előírásoknak megfelelő mértékben és módon történő rendelkezésre bocsátását is vizsgálni szükséges minden ajánlat esetében, amennyiben ez adott eljárás esetében releváns.

A kizáró okok és az alkalmasság vizsgálata az értékelést követő bírálati szakaszban történik (kivételt képezhet az az eset, amikor alkalmassági szempontra épül valamely értékelési szempont, így az arra tett megajánlás az alkalmassági követelménynek való megfelelés ellenőrzését is igényelheti).

8. kérdés

Több részajánlatból álló közbeszerzési eljárás esetén vonatkoznak-e az egyes részek eltérő beszerzési tárgyra (pl.: egyes részek tárgya árubeszerzés, más részek tárgya építési beruházás vagy akár szolgáltatás megrendelése)? Szükséges-e az egyes részeknek esetleg egymásra épülniük, vagy lehetnek

függetlenek is egymástól a tárgyak azzal, hogy a beszerzés egyes elemeinek (külön részek) megvalósítása egy közös érdek vagy cél mentén történik?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Adott közbeszerzési eljárás keretében többféle beszerzési tárgy is megvalósítható a részajánlattétel lehetőségének Kbt. 61. § (4) bekezdése szerinti vizsgálata mellett, amennyiben az nem a beszerzési igények messersége egyesítését célozza.

A részajánlattétel biztosítása, illetve az egyes részajánlatok meghatározása szempontjából fontos, hogy az európai uniós forrásokat érintő audittapasztalatok alapján nem javasolt egységes szerződésbe foglalni olyan beszerzési igényeket, amelyek szorosan nem kapcsolódnak egymáshoz.

Az egyes részajánlatok egymáshoz való viszonyát, illetve összefüggéseit a jogalkotó nem szabályozza. A beszerzési igények közvetlen céljának, illetve a műszaki funkcionális egység fennállásának a Kbt. 19. § (3) bekezdése szerinti részekre bontási tilalom szabályainak alkalmazása szempontjából van jelentősége.

A Közbeszerzési Hatóság felhívja a figyelmét arra is, hogy az ajánlatkérőnek minden esetben be kell tartania az egyes beszerzési tárgyakhoz kapcsolódó speciális jogszabályi rendelkezéseket, valamint a többféle beszerzési tárgy egy eljárásban történő beszerzése nem irányulhat visszaélészerű jogalkalmazásra.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

Az ajánlatkérő a Kbt. 61. § (4) bekezdésében rögzített előírásoknak megfelelően a beszerzés tárgyának jellegére és a szerződéshez kapcsolódó további körülményekre tekintettel köteles megvizsgálni, hogy van-e lehetőség a részajánlattétel biztosítására, és indokolni szükséges, amennyiben a részajánlattétel biztosítására nem kerül sor. Az egymáshoz szorosan nem kapcsolódó beszerzési igényeket nem javasolt ugyanazon részajánlatba foglalni.

A Kbt. nem rendelkezik az egyes részajánlatok egymáshoz való viszonyáról, illetve a részajánlatok közötti összefüggésekről.

Az ajánlatkérő oldalán felmerülő beszerzési igények közvetlen célját és a műszaki-gazdasági funkcionális egység fennállását a Kbt. 19. § (3) bekezdése szerinti részekre bontási tilalom vonatkozásában szükséges

vizsgálni a becsült érték jogszerű megállapítása érdekében.

A részekre bontási tilalom hatálya tekintetében meghatározó műszaki-gazdasági funkcionális egység szempontját előtérbe helyező vizsgálat sok esetben azt az eredményt hozza, hogy a különböző beszerzési tárgyak értéke megbontható.

9. kérdés

A Kbt. 27. § (3) bekezdésének módosítására tekintettel, amennyiben olyan ajánlatkérő folytat le közbeszerzési eljárást, illetve olyan közbeszerzési eljárás kerül lefolytatásra, melyre a hivatkozott bekezdés nem utal, úgy az adott eljárásnál van-e az ajánlatkérőnek felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó (a továbbiakban: FAKSZ), vagy állami közbeszerzési szaktanácsadó (a továbbiakban: ÁKSZ) bevonására irányuló kötelezettsége? Ebben az esetben szükséges-e, hogy a bírálóbizottságban közbeszerzési szakértelmet biztosító bizottsági tag bármilyen igazolható közbeszerzési végzettséggel, képzettséggel, szakértői jogosultsággal rendelkezzen?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Azokban a közbeszerzési eljárásokban, amelyekben a Kbt. 27. § (3) bekezdése az ott meghatározott ajánlatkérői kört [a Kbt. 5. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti ajánlatkérő, valamint az 5. § (1) bekezdés c) pont ca) és cb) alpontja szerinti szervezet (a helyi önkormányzati költségvetési szerv és a nemzetiségi önkormányzati költségvetési szerv kivételével), a továbbiakban: ÁKSZ köteles ajánlatkérők] nem kötelezi ÁKSZ igénybevételeire, nem kötelező sem ÁKSZ, sem FAKSZ bevonása, és a közbeszerzési szakértőként eljáró személy végzettsége, képzettsége vonatkozásában sincs törvényi elvárás.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 27. § (3) bekezdésében kifejezetten nem nevesített közbeszerzési eljárásokban minden beszerzési tárgy esetében eljárhatnak szakemberek végzettségüktől, képzettségüktől függetlenül, továbbá a FAKSZ vagy az ÁKSZ névjegyzékben szereplő szaktanácsadók is. Ugyanez igaz azon ajánlatkérők valamennyi közbeszerzési eljárására is a beszerzés tárgyától és a becsült értéktől függetlenül, amely ajánlatkérők a Kbt. 27. § (3) bekezdése alapján nem ÁKSZ kötelesek.

A Közbeszerzési Hatóság felhívja a figyelmet arra, hogy a Kbt. 27. § (3) bekezdése szerinti közbeszerzési szakér-

telem biztosítása törvényi követelmény, amelynek a teljesülését az ajánlatkérőnek biztosítani kell a Kbt. végzettséggel, képzettséggel vagy jogosultsággal kapcsolatos előírásainak hiánya esetén is.

10. kérdés

Azon eljárások esetében, melyeknél a Kbt. 27. § (3) bekezdése szerint szakértő bevonási kötelezettség nem áll fenn, de az ajánlatkérő döntése alapján a közbeszerzési szakértelmet FAKSZ biztosítja az eljárás során, a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó megnevezést használhatja-e, illetve köteles-e használni a bevont FAKSZ, továbbá szükséges-e az EKR-ben a releváns eljárási cselekményeket FAKSZ jóváhagyással ellátni, figyelemmel a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadói tevékenységről szóló 257/2018. (XII. 18.) Korm. rendelet (a továbbiakban: FAKSZ rendelet) szabályaira?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint az ÁKSZ és a FAKSZ névjegyzékben szereplő szaktanácsadók azokban a közbeszerzési eljárásokban is használhatják a FAKSZ vagy ÁKSZ megnevezést, amely eljárások esetében a jogszabály [lásd a Kbt. 27. § (3) bekezdése, a Kbt. 197/E. § (2) bekezdése, az állami közbeszerzési szaktanácsadói tevékenységről szóló 478/2023. (X. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: ÁKSZ rendelet) 23. § (8) bekezdése] nem rendelkezik erről. A FAKSZ rendelet vagy az ÁKSZ rendelet által előírt eljárási cselekmények is elvégezhetők az alábbiakra figyelemmel.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

Az ÁKSZ vagy a FAKSZ minőségben történő eljárás csak a fentebb hivatkozott jogszabályhelyek által meghatározott esetekben szükséges. Az ezen esetkörön kívül eső eljárások vonatkozásában a közbeszerzési szakértők tevékenységgyakorlását nem szabályozza a jogalkotó, így az alkalmazandó szakértői megnevezés vagy az EKR-ben elvégzendő cselekmények köre sem meghatározott. Ebből következően a FAKSZ rendelet vagy az ÁKSZ rendelet előírásai szerinti eljárás, illetve a kapcsolódó terminológia használata nem elvárás, de jogszabályi tilalomba sem ütközik. Ezeket a kérdéseket az ajánlatkérő belső szabályzataiban vagy a közbeszerzési szakértő bevonására irányuló szerződésben javasolt rendezni általános jelleggel vagy eljárásonként. Megoldást jelenthet a már meglévő szabályzatok, szer-

ződések kiegészítése a vonatkozó jogszabályokkal összhangban.

11. kérdés

11.1. A FAKSZ-ot alkalmazó iroda, cég, illetve ügyvédi iroda (a továbbiakban együttesen: tanácsadó cég) ÁKSZ bevonási kötelezettséggel érintett eljárások bonyolítása tárgyában köthet-e a saját nevében szerződést ÁKSZ jogosultsággal rendelkező alvállalkozó bevonása esetén?

11.2. Amennyiben a 11.1. kérdés szerinti szerződéskötés nem lehetséges, megfelelő megoldás lehet-e az, hogy a tanácsadó cég és az általa bevont ÁKSZ konzorciumi partnerként közösen szerződnek az ÁKSZ bevonási kötelezettséggel érintett eljárások bonyolítása tárgyában?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

11.1. Az ÁKSZ Kbt. 27. § (3) bekezdése által előírt igénybevitelére – az érintett ajánlatkérő által foglalkoztatott „saját” ÁKSZ hiányában – a Kbt. 27. § (3b) bekezdésében és az ÁKSZ rendelet 18. § (10) bekezdésében foglaltaknak megfelelő megbízási jogviszony alapján kerülhet sor. E megbízási jogviszonyban és az azt megalapozó megbízási szerződésben az ÁKSZ-nek ÁKSZ rendelet szerinti szolgáltatást nyújtó megbízottként – nem pedig az ÁKSZ névjegyzéken kívüli megbízott alvállalkozójaként vagy egyéb foglalkoztatottjaként – szükséges megjelenni, a megbízó pedig az ÁKSZ bevonására köteles ajánlatkérő. Tehát a Kbt. 27. § (3b) bekezdése szerinti megbízási jogviszonyban az ÁKSZ és a bevonására köteles ajánlatkérő közvetlenül egymással kötelesek szerződést kötni.

11.2. Fontos, hogy a Kbt. 27. § (3b) bekezdése szerinti megbízási szerződés alapján az ÁKSZ Kbt. 27. § (3) bekezdése által előírt bevonása az érintett közbeszerzési eljárások esetében a törvényi előírásnak megfelelően ténylegesen megvalósuljon. A gazdasági szereplők közötti együttműködés e törvényi elvárás érvényesítését nem akadályozhatja, illetve nem írhatja felül. Egyebekben a vonatkozó jogszabályi rendelkezések az ÁKSZ-ek konzorciumi együttműködését nem szabályozzák, a jogalkotó a megbízási jogviszony létesítésére irányuló folyamat vonatkozásában ezzel a lehetőséggel nem kalkulál.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

Az ÁKSZ által biztosított közbeszerzési szakértelem az érintett ajánlatkérő által foglalkoztatott ÁKSZ-től vagy

a Kbt. 27. § (3b) bekezdése és az ÁKSZ rendelet 18. § (10) bekezdése alapján kötött megbízási szerződés alapján vehető igénybe. Utóbbi esetben az ÁKSZ szerződéskötő félként, megbízotti minőségben történő megjelenése jogalkotói elvárás.

Az ÁKSZ-ek konzorciumi együttműködésére a vonatkozó jogszabályi rendelkezések nem térnek ki, ugyanakkor a gazdasági szereplők közötti együttműködés kialakítása szempontjából lényeges azon törvényi elvárás szem előtt tartása, amely szerint a Kbt. 27. § (3) bekezdése által meghatározott esetekben az ÁKSZ bevonása kötelező, az ÁKSZ rendelkezésre állását erre figyelemmel szükséges garantálni. Az ÁKSZ rendelet 18. § (10) bekezdése értelmében az ÁKSZ a szerződéskötési folyamatban konzorciumi partnereket nem képviselhet, hiszen megbízási jogviszonyt kizárólag saját nevében – magánszemélyként vagy egyéni vállalkozóként – létesíthet.

12. kérdés

Sor kerülhet-e egy építési beruházásra vonatkozó közbeszerzési szerződésben meghatározott tartalékkeret emelésére (pl.: 5 %-ról 7 %-ra) a Kbt. 141. § alapján, figyelemmel az építési beruházásokhoz kapcsolódó tervezői és mérnöki szolgáltatások közbeszerzésének részletes szabályairól szóló 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 20. § (2) bekezdésében rögzítettekre is?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a tartalékkeret módosítása közbeszerzési szempontból aggályos lehet, figyelemmel arra, hogy a tartalékkeret emelése önmagában – a tartalékkeret jogi természetéből és rendeltetéséből adódóan – nem utal olyan konkrét, indokolt és végleges szerződésmódosítási szándék meglétére, amely alapján a Kbt. 141. § szerinti, kapcsolódó jogalapoknak való megfelelés vizsgálható, illetve értelmezhető lenne.

A tartalékkeret-emelés önálló esete a vonatkozó jogszabályi környezetből nem következik. A Kbt. által szabályozott ellenértéknövekedés [a Kbt. 141. § (2) bekezdés és a Kbt. 141. § (4) bekezdés b) és c) pontjai] viszonyítási pontjának tekintendő eredeti szerződéses értéknek a tartalékkeret nem része, figyelemmel arra, hogy az csak szerződészerű felhasználás esetén fizethető ki ellenszolgáltatásként. A Kbt.-ben százalékosan meghatározott módosítási maximumok vetítési alapja a tartalék-

keret-emelés mértékére nem értelmezhető, különös tekintettel a Korm. rendelet 20. § (2) bekezdésében rögzített előírásra, továbbá arra, hogy a vetítési alap a tartalékkerettel nem kalkulál.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Közbeszerzési Hatóság előfeltételként elfogadta, hogy az állásfoglalás-kérés kizárólag az építési beruházásra vonatkozó közbeszerzési szerződésben foglalt tartalékkeret emelésére irányuló szerződésmódosítás megengedhetőségének vizsgálatára irányult, és a kérdésnek nem tárgya a tartalékkereten kívüli további szerződéses rendelkezés módosítása.

A Közbeszerzési Hatóság előfeltételként elfogadta továbbá azt is, hogy a kérdéssel érintett közbeszerzési szerződés még hatályban van.

A közbeszerzési szerződések értékére vonatkozó módosítás a Kbt. 141. § (2) bekezdése, valamint a Kbt. 141. § (4) bekezdés b) és c) pontjai alapján lehetséges. [Az állásfoglalás kérésben a tartalékkeret-emelés mértéke vonatkozásában példaként említett százalékos érték a szerződő felek részéről a Kbt. 141. § (2) bekezdés szerinti de minimis jogalap alkalmazásával kapcsolatos szándékot valószínűsíti.]

A fenti jogalapok értelmezése tekintetében az alábbi útmutató nyújt segítséget:

- A Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács útmutatója a közbeszerzési eljárások eredményeként megkötött szerződések Kbt. szerinti módosításával, valamint teljesítésével kapcsolatos egyes kérdésekről (2023. május 25., a továbbiakban: Szerződésmódosítással Kapcsolatos Útmutató)

A Szerződésmódosítással Kapcsolatos Útmutató kiemeli, hogy a közbeszerzési szerződések módosításának valós és okszerű indokokat kell alapulnia, tekintettel a Kbt. alapvető követelményeire is, ezért a Kbt. 141. § (2) bekezdés szerinti de minimis jogalap esetében sem módosítható a szerződés indoklás nélkül. Lényeges elvárás a szerződés módosításának arányossága, mind az ellenérték, mind a műszaki tartalom módosítása esetében. A szerződő feleknek ebből kiindulva szükséges vizsgálni, hogy a tartalékkeret emelésére irányuló szerződésmódosítás miként feleltethető meg a hivatkozott és az adott jogalaphoz kapcsolódó törvényi követelményeknek, különös tekintettel a tartalékkeret jogi természetére és rendeltetésére.

A tartalékkeret kikötése meghatározott mértékű, a szerződés szerinti teljes ellenszolgáltatás 10 %-ában maximalizált fedezetet biztosít azon, a szerződéskötés pillanatában nem ismert munkák (pl.: pótmunkák) elvégzésére, amelyek a szerződés tárgyát képező építési beruházás teljesítéshez, a rendeltetésszerű és biztonságos használathoz szükségesek. A tartalékkeret felhasználásával kapcsolatos konkrét igények a közbeszerzési szerződés teljesítése során merülnek fel. Ekkor határozzák meg a felek a tartalékkeret terhére elszámolni kívánt műszaki tartalom mennyiségét és pontos tartalmát. A Korm. rendelet előírásainak megfelelően kikötött tartalékkeret szerződésszerű felhasználása nem teszi szükségessé a szerződésmódosítást vagy új közbeszerzési eljárás lefolytatását.

A fentiek alapján a tartalékkeret alapvetően a jövőben eseti jelleggel felmerülő teljesítési igények későbbi időpontban történő meghatározását, megrendelését teszi lehetővé, nem konkrét, kidolgozott és aktuális műszaki tevékenységek megvalósítására szolgál. A közpénzekkel való hatékony és felelős gazdálkodás elvére [Kbt. 2. § (4) bekezdés] tekintettel fontos, hogy a közbeszerzési szerződések módosítására akkor kerüljön sor, amikor a módosítási igényt keletkeztető valós események teljesítésre gyakorolt konkrét műszaki és/vagy gazdasági hatásai már felmérhetők, meghatározhatók. Lényeges továbbá, hogy a felek a szerződésmódosítás rendelkezéseit e hatásokkal és a vonatkozó módosítási jogalappal összhangban fogalmazzák meg. Ha már ismert a szerződő felek előtt a szerződésmódosítási igény, azon-

ban a feladatok pontos mennyiségi meghatározása még nem történt meg, ez nem teszi lehetővé, hogy az ajánlatkérőként szerződő fél a tartalékkeret felemelésével teremtsen jogalapot a már ismert módosítási igényének a kielégítésére. A felek nem mentesülhetnek azon kötelezettségük alól, amely alapján a szerződésmódosítási igényüket a szerződés teljesítéséből következő objektív adatok, számítások és indokok alapján konkretizálni, illetve alátámasztani szükséges.

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint csak a fenti elvárásokra tekintettel megfogalmazott konkrét és indokolt szerződésmódosítási szándék fennállása esetén van helye a Kbt.-ben rögzített szerződésmódosítási lehetőségek vizsgálatának.

A tartalékkeret a szerződésszerű felhasználásig nem fizethető ki a nyertes ajánlattevőként szerződő fél részére ellenszolgáltatásként. A tartalékkeret nem része az eredeti szerződéses ellenértéknek, ami a szerződésmódosítás esetén irányadó viszonyítási pont, mivel a szerződéses érték %-ában vannak meghatározva a szerződésmódosítási korlátok. Mivel Kbt.-ben százalékosan meghatározott módosítási maximumok vetítési alapja a tartalékkerettel nem kalkulál, az a tartalékkeret-emelés mértékére nem értelmezhető, különös tekintettel arra, hogy a tartalékkeret mértéke nem haladhatja meg a Korm. rendelet 20. § (2) bekezdése által meghatározott mértéket (a szerződés szerinti teljes ellenszolgáltatás 10 %-át). A tartalékkeret-emelés önálló esete tehát a vonatkozó jogszabályi környezetből nem következik.